IN1000 - uke 2

Presis forståelse av programmering

Forrige uke

- Programmering er problemløsing
- Bruke variabler for å ta vare på verdier
- Feilmeldinger
- Innlesing fra tastatur
- Beslutninger (if) - avgjøre hvilken kode som kjøres

Essensen i programmering

- Fra forrige uke:
  - "Programming is all about problem solving. It requires creativity, ingenuity, and invention"
  - Poenget er at det tekniske ikke er det sentrale
- **Men**: før man kan utfolde seg kreativt, må man ha presis kontroll over detaljene
  - Tour de France handler ikke om hvem som best balanserer på sykkelen
  - .. men det hjelper lite for femåringen som skal lære å sykle og går i grusen hver tredje meter
  - *(i dag skal vi terpe, terpe og terpe enda mer på balanse..)*

Programmering og presishet

- Man kan få til ganske mye basert på en omtrentlig forståelse av hvordan programkode kjøres
  - Men for å løse komplekse problemer og være trygg på at løsninger fungerer trenger man en presis forståelse
  - På et universitetsstudium er det ikke rom for magi - vi må kunne presist forutse og forklare oppførselen til programkode
  - Forståelsen blir ikke mer presis enn språket - for å snakke presist om kode lærer vi også terminologi

Målet for i dag

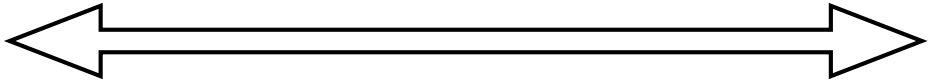
- Forstå nøyaktig hva som skjer i programmer av typen vi skrev forrige uke
  - Hvordan (i hvilken rekkefølge) operasjoner helt detaljert utføres på én enkelt linje
  - Hvordan et program flyter fra linje til linje
  - Hvilke feil som kan oppstå ved kjøring, og hva feilene betyr
- Denne ukens intense flikking baner vei fremover
  - Å *spikre det fundamentale* og *etablere presis tenkemåte* vil gi dere grunnlag for å *effektivt lære* det som kommer fremover

Plan for dagen

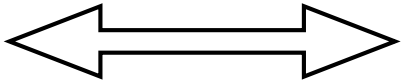
- Hvordan én enkelt linje utføres:
  - Datatyper
  - Evaluering av uttrykk og funksjoner
- Hvordan et helt program utføres:
  - Kodeflyt fra linje til linje
  - Prosedyrer
- Sjekke antagelser og tolke feilmeldinger

Noen formelle begrep

Programsetning (statement): *en linje i et Python-program*

Uttrykk (expression): *noe som kan evalueres (beregnes) til en verdi)*

Biblioteks-funksjon

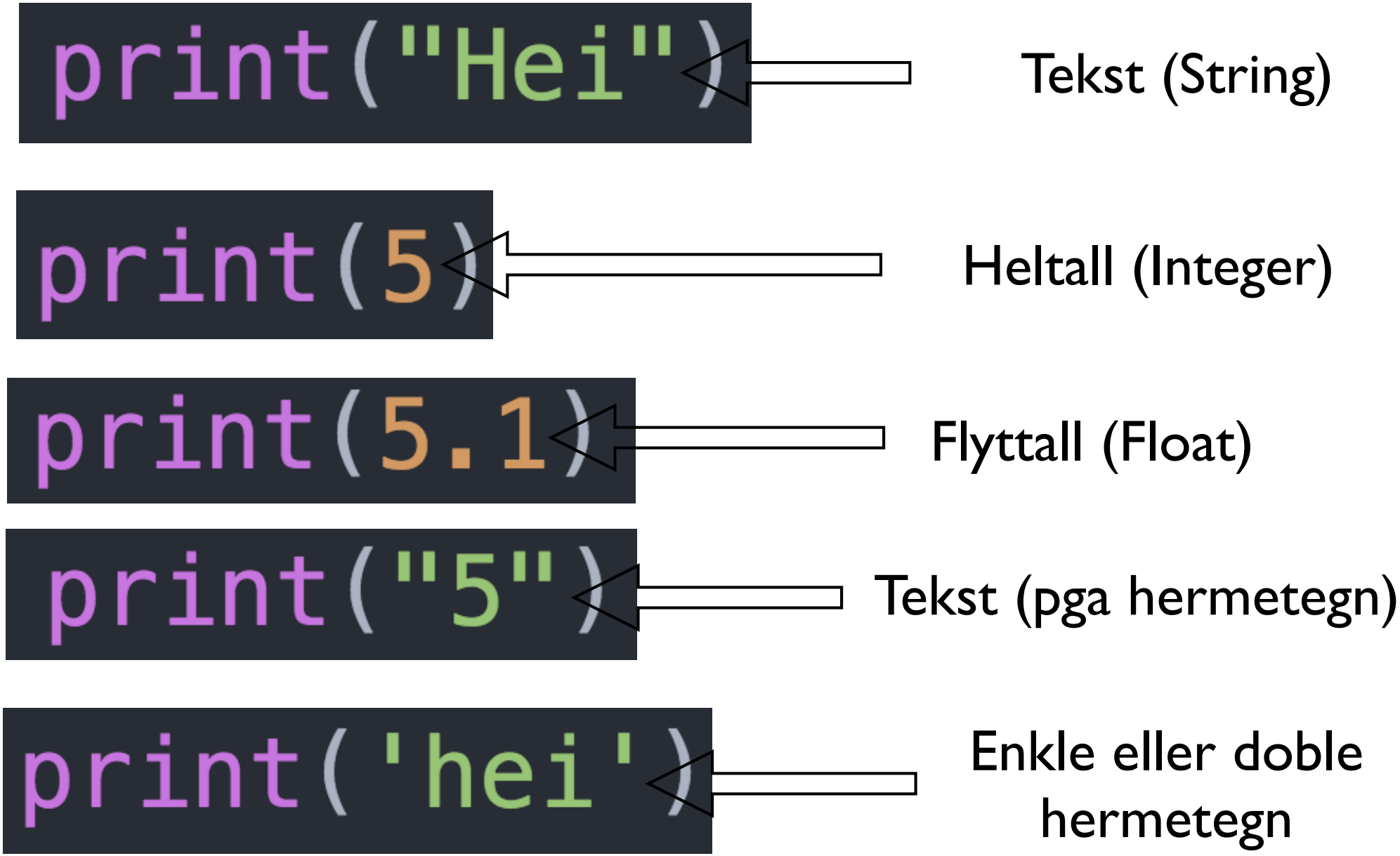
Operator

Literal
(av ***datatypen*** tall)

Plan for dagen

- Hvordan én enkelt linje utføres:
  - **Datatyper**
  - Evaluering av uttrykk og funksjoner
- Hvordan et helt program utføres:
  - Kodeflyt fra linje til linje
  - Prosedyrer
- Sjekke antagelser og tolke feilmeldinger

Datatyper

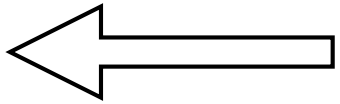

print("Hei")
Tekst (String)
print(5)
Heltall (Integer)
print(5.1)
Flyttall (Float)
print("5")
Tekst (pga hermetegn)
print('hei')
Enkle eller doble hermetegn

Man kan sjekke datatype vha funksjonen ***type***

```
type("Hei")
type(5)
type(5.1)
type("5")
type('hei')
```

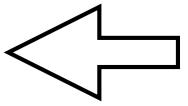
Operasjoner avhenger av datatype

```
print(2+3)
```


+ betyr addisjon

```
print("Hei" + "IN1000")
```


+ betyr konkatenere tekst

```
print("Hei" + 1000)
```



```
guardian:kode_uke1 sandve$ python3 hei.py
Traceback (most recent call last):
  File "hei.py", line 1, in <module>
    print("Hei" + 1001)
TypeError: Can't convert 'int' object to str implicitly
```

Hva skrives ut her?

```
a = "5"
b = "5"
print(a + b)
```

Innhente tall fra brukeren

- Man ønsker ofte at bruker skal oppgi tall
  - **input** gir alltid en verdi av type tekst
- Biblioteksfunksjonen **int** konverterer en tekst til et tall (om mulig)
  - tall = int("5")
- Enkelt å teste ut:
  - print("5"+"5")
  - print(int("5") + int("5"))

Innhente tall fra brukeren

- Innhente tall:
  - Be brukeren skrive et tall
  - Bruke **input** til å hente det i form av tekst
  - Bruke **int** for å konvertere til heltall (integer)
  - Tilsvarende bruke **float** for å få flyttall (float)
  - (Man kan også konvertere tall til tekst med **str)**
- Om teksten ikke er tall får man feilmelding
  - ```
    Traceback (most recent call last):
    File "<stdin>", line 1, in <module>
    ValueError: invalid literal for int() with base 10:'hei'
    ```
- [innlesing_tall.py]
    ```

Plan for dagen

- Hvordan én enkelt linje utføres:
  - Datatyper
  - **Evaluering av uttrykk og funksjoner**
- Hvordan et helt program utføres:
  - Kodeflyt fra linje til linje
  - Prosedyrer
- Sjekke antagelser og tolke feilmeldinger

Hva skjer innad på en linje?

- alder = 6
  - veldig rett frem..
- alder = alder + 3

Hva skjer innad på en linje?

- alder = 6
  - veldig rett frem..
- alder = alder + 3
  - Gjør ferdig høyresida for likhetstegnet først

Hva skjer innad på en linje?

- alder = 6
  - veldig rett frem..
- alder = ~~alder~~ + 3
  - Gjør ferdig høyresida for likhetstegnet først
  - Alle verdier er på høyresida slik de var før denne linja (alder er altså 6)

Hva skjer innad på en linje?

- alder = 6
  - veldig rett frem..
- alder = ~~alder~~ + ~~3~~ 6 9
  - Gjør ferdig høyresida for likhetstegnet først
  - Alle verdier er på høyresida slik de var før denne linja (alder er altså 6)
  - Regner ut 6+3 og får 9

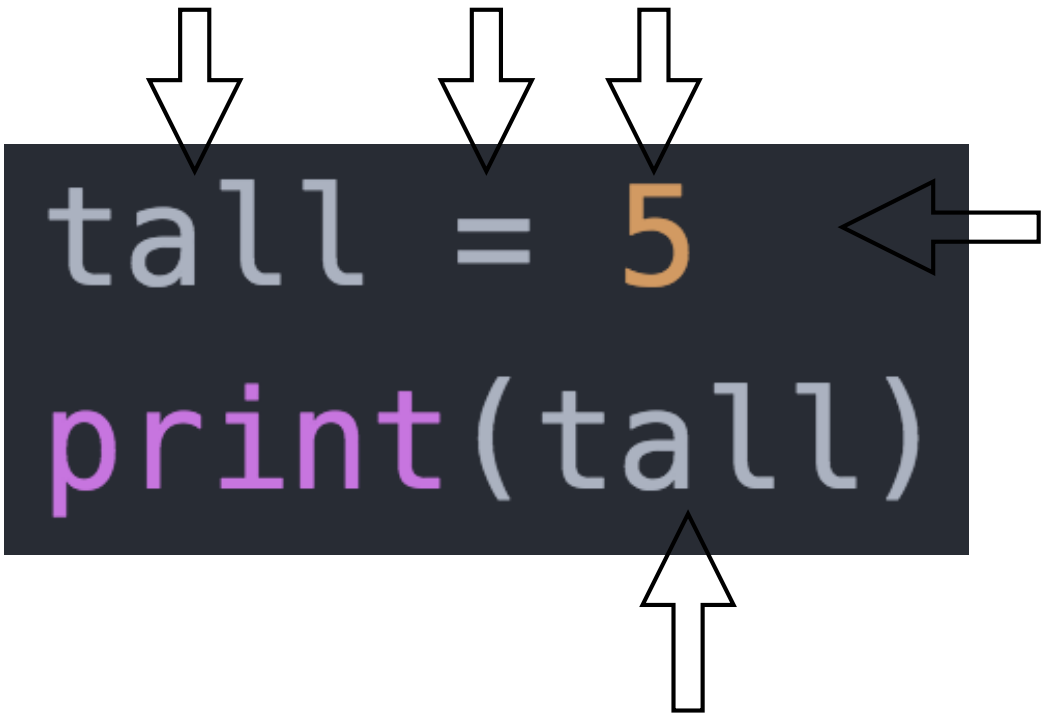
Hva skjer innad på en linje?

- alder = 6
  - veldig rett frem..
- alder = ~~alder~~ + ~~3~~ 9
  - Gjør ferdig høyresida for likhetstegnet først
  - Alle verdier er på høyresida slik de var før denne linja (alder er altså 6)
  - Regner ut 6+3 og får 9
  - Setter til slutt verdien 9 inn i alder

Formelt om tilordning av variabler

Tilordning:

variabelnavn = uttrykk

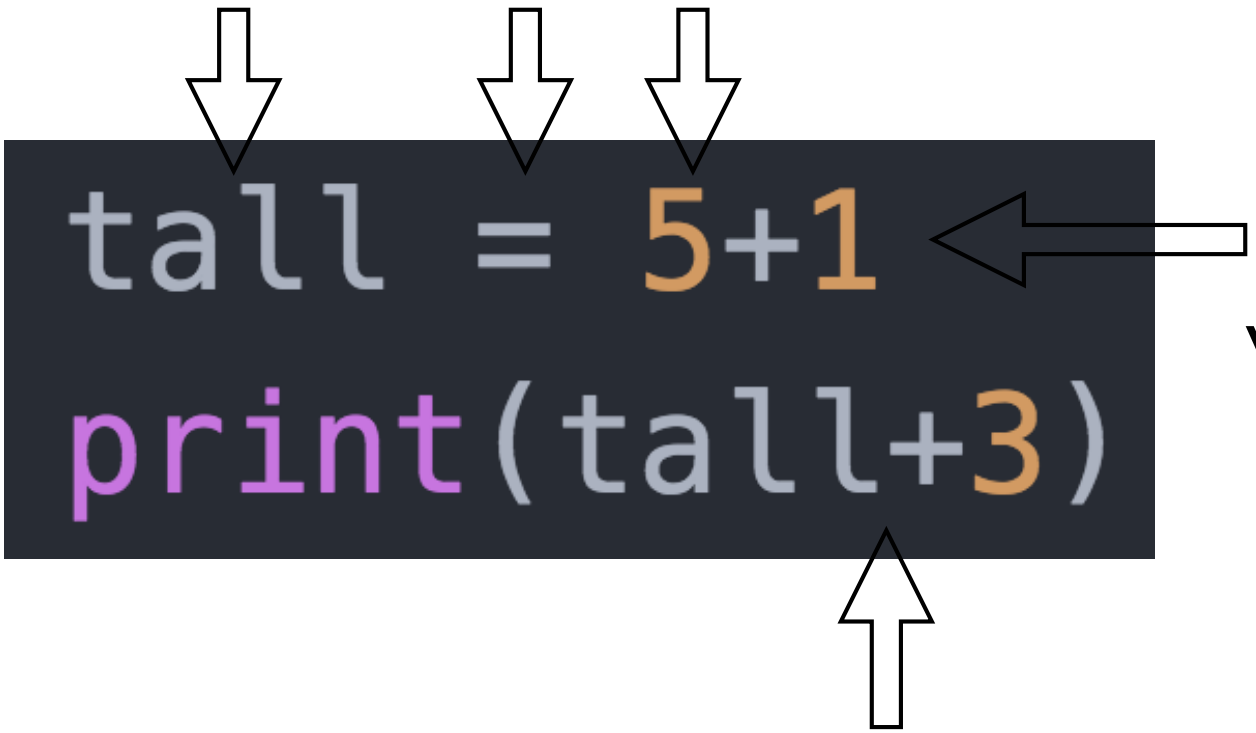
Tilordning av variabel:
gir beskjed om at navnet tall skal representere verdien 5

Bruk av variabel i et uttrykk:
henter frem verdien 5

Variabler:
settes fra og brukes i uttrykk

Tilordning:

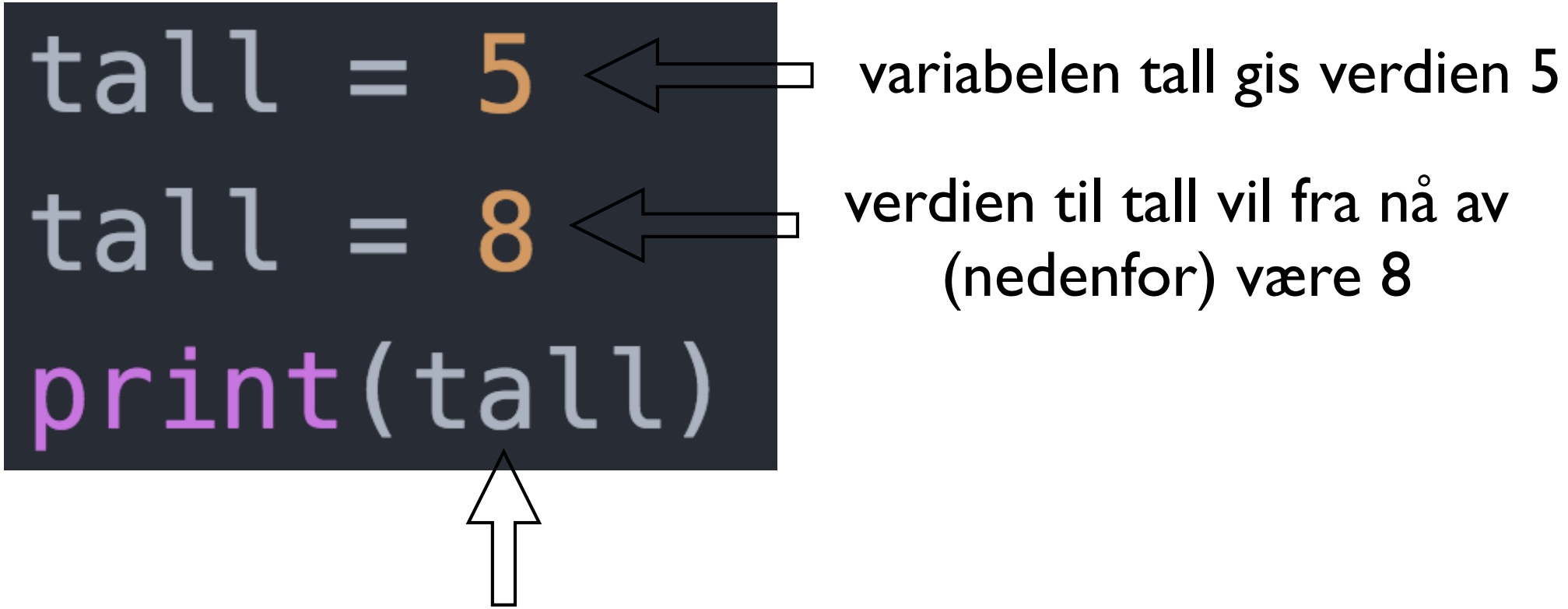
variabelnavn = uttrykk

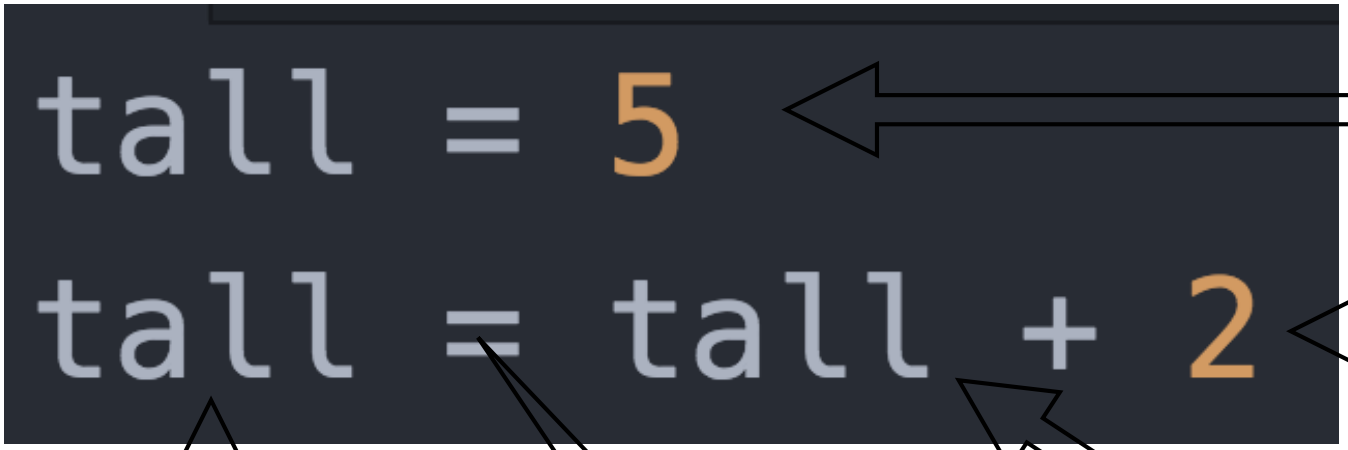
Tilordning:
navnet tall gis
verdien av uttrykket (6)

Bruk av variabel i et uttrykk:
henter verdien 6, plusser med 3, og evaluerer dermed til 9

Variabler:
verdien kan endres

Variabler:
venstresiden versus høyresiden

variabelen tall gis verdien 5

verdien til tall vil fra nå av være 7

Venstreside tilordner fremtidig verdi: fra og med neste linje vil **tall** ha verdien fra høyresiden (**7**)

Ikke **"er lik"** som i ligninger på ungdomsskolen, vi **gjør** lignelser i kode. *(vi sier "settes lik")*

Høyreside evaluerer uttrykk: vi "gir" "gammel" verdi - verdien **tall** hadde før denne linjen (**5**)

Evaluering av uttrykk

- Visse operasjoner gjøres alltid før andre
  - Python gjør f.eks.uansett ganging før plussing
- Følgende gir altså samme resultat 33:
  - `alder = 5 * 3 + 18`

15

33

Evaluering av uttrykk

- Visse operasjoner gjøres alltid før andre
  - Python gjør f.eks.uansett ganging før plussing
- Følgende gir altså samme resultat 33:
  - `alder =` ~~`5 * 3 + 18`~~ (15, 33)
  - `alder = 18 + 5 * 3`

Evaluering av uttrykk

- Visse operasjoner gjøres alltid før andre
  - Python gjør f.eks.uansett ganging før plussing
- Følgende gir altså samme resultat 33:
  - `alder = 5 * 3 + 18` (15, 33)
  - `alder = 18 + 5 * 3`
- Blir tydeligere med paranteser, bruk det!
  - alder = (5 * 3) + 18

Evaluering av uttrykk (forts.)

- For noen formål må man uansett ha paranteser
  - `alder = (3+2) * 3 + 18`

5 15 33

Evaluering av uttrykk (forts.)

- For noen formål må man uansett ha paranteser
  - `alder = (3+2) * 3 + 18`

- Og for å gjøre det samme tydeligere - nøsting av paranteser er definitivt lovlig:
  - alder = ((3+2) * 3) + 18

Evaluering av uttrykk (forts.)

- For noen formål må man uansett ha paranteser
  - `alder = (3+2) * 3 + 18`

- Og for å gjøre det samme tydeligere - nøsting av paranteser er definitivt lovlig:
  - alder = ((3+2) * 3) + 18
- I praksis er det ikke tall man putter inn på slik måte, men variabler:
  - alder = ((bachelor+master) * antallFagfelt) + barndom

En liten oppgave om variable og uttrykk

(fra eksamen 2016)

- **Oppgave 1a:**

  Hva er verdien til **tall** etter at følgende kode er utført?

```
tall = 4 + (3 * 2)
tall = tall - 1
```

Hva er en condition?

```
if condition:
    Statements
```

- **condition** er et boolsk uttrykk *(boolean expression)*
  - Noe som er sant eller ikke sant (**True** eller **False**)
  - Mer presist:
    Et *uttrykk* som *evaluerer* til enten *verdien* **True** eller *verdien* **False**
  - Uttrykket kan være sammensatt

"Just one condition you go to sleep right now:
That you don't touch my daughter
and in the morning, milk the cow"
(Bob Dylan- Motorpsycho Nightmare)

Boolske uttrykk og verdier (Sannhetsverdier)

- Grunnleggende operasjoner: < > == != >= <=
  - Kan brukes på tall (5>3) og på tekst ("hei" == "hei")
  - Slike uttrykk evaluerer til en verdi av typen **bool**
  - Typen bool har kun to mulige verdier: **True**, **False**
- Kan kombinere sannhetsverdier: and, or, not
  - 5>3 and 8<4
  - 1>2 or 99>11
  - not 3>5

Boolske uttrykk (forts)

- Utrykk kan naturligvis inneholde ulike variabler
  - if alder>80 or dager_til_termin<10:
    print("Ta mitt sete!")
- Og så kan utrykkene være nøstede
  - if (dagerTilTermin>180 **and** tidspunkt=="morgen")
    or (alder<6 **and** antallKilometerBiltur>30**):**
    print("du er sikkert kvalm!")

Boolske variable

- Boolske verdier kan holdes på av variabler (på samme måte som for tall og tekst)
- En boolsk variabel kan brukes alle steder hvor man kan bruke en boolsk verdi

```
betalerHalvPris = alder<18 or alder>66
if betalerHalvPris:
  ...
```

Evaluering av funksjoner

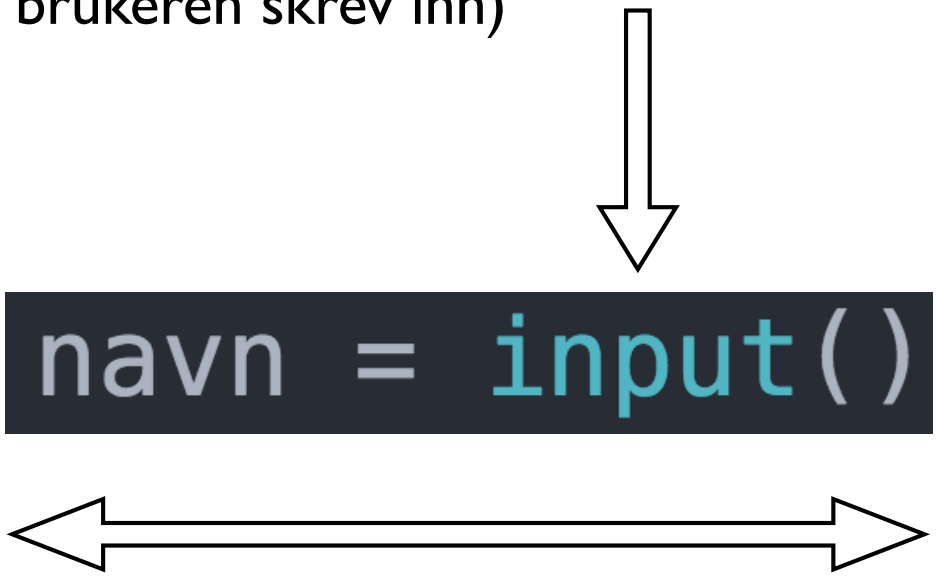
- En viktig del av programmering
  (som vi kommer mer tilbake til senere)
  er ***funksjoner***
  - Kan være biblioteksfunksjoner eller egne
  - Vi har f.eks. brukt *input* som henter en verdi fra brukeren (tastaturet)

Hvordan **input** egentlig virker

1: **input** fryser programmet inntil brukeren skriver et svar

2: deretter *evaluerer* **input** til en *verdi* av typen tekst (str)

(det brukeren skrev inn)

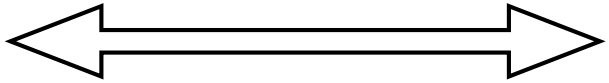

Verdien (som brukeren skrev inn)

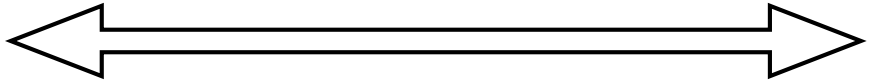
tilordnes til variabelen navn

Bruk av en funksjon evaluerer til en verdi

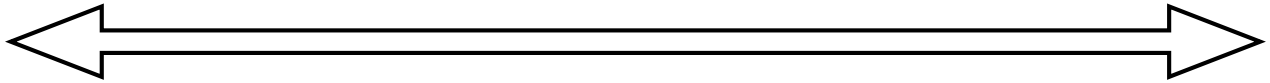
```
tall = int("1" + "3")
```


evaluerer til "13"
(og sendes til int)

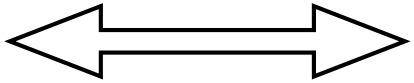
evaluerer til 13
(av type tall)

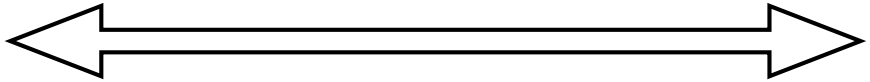
verdien 13 tilordnes variabelen tall

Bruk av funksjoner kan også nøstes

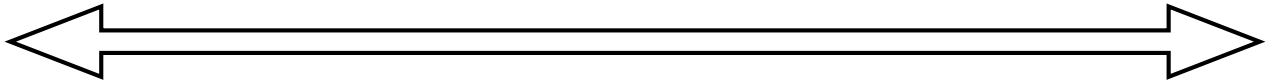
```
tall = int( input() )
```


input evaluerer til f.eks. "13"
(som sendes videre til int)

int evaluerer til 13

verdien 13 tilordnes variabelen tall

Hva er galt her?

Oppgave:

Les inn en fart. Dersom fart er 60 eller mindre, skal man lage en streng som består av "fart:" og selve farten (f.eks. "fart:56"). Dersom fart er høyere enn 60, skal skal man lage strengen "fart:over 60".

```
fart = int(input())
if fart <= 60:
    svar1 = print("Fart: " + fart)
else:
    svar2 = print("Fart: over 60.")
```

Hva er galt her?

Oppgave:

Les inn en fart. Dersom fart er 60 eller mindre, skal man lage en streng som består av "fart:" og selve farten (f.eks. "fart:56"). Dersom fart er høyere enn 60, skal skal man lage strengen "fart:over 60".

```
fart = int(input(""))
if fart <= 60:
    svar1 = print("Fart: " + fart)
else:
    svar2 = print("Fart: over 60.")
```

svar1 blir tilordnet det som print evaluerer til - ikke noe (None)

Hva er galt her?

Oppgave:

Les inn en fart. Dersom fart er 60 eller mindre, skal man lage en streng som består av "fart:" og selve farten (f.eks. "fart:56"). Dersom fart er høyere enn 60, skal skal man lage strengen "fart:over 60".

```
fart = int(input(""))
if fart <= 60:
    svar1 = print("Fart: " + fart)
else:
    svar2 = print("Fart: over 60.")
```

Nå har man enten en variabel svar1 eller svar2 - men har ikke kontroll på hvilken..

Endre det til å bli korrekt

Oppgave:

Les inn en fart. Dersom fart er 60 eller mindre, skal man lage en streng som består av "fart:" og selve farten (f.eks. "fart:56"). Dersom fart er høyere enn 60, skal skal man lage strengen "fart:over 60".

```
fart = int(input(""))
if fart <= 60:
    svar1 = print("Fart: " + fart)
else:
    svar2 = print("Fart: over 60.")
```

Endre det til å bli korrekt

Oppgave:

Les inn en fart. Dersom fart er 60 eller mindre, skal man lage en streng som består av "fart:" og selve farten (f.eks. "fart:56"). Dersom fart er høyere enn 60, skal skal man lage strengen "fart:over 60".

```
fart = int(input(""))
if fart <= 60:
    svar1 = print("Fart: " + str(fart)
else:
    svar2 = print("Fart: over 60.")
```

Nøtt:
hva skjer her?

Kode:

```
svar = input( input("Sporsmaal: ") )
print("Du svarte: " + svar)
```

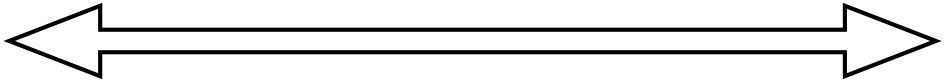
Kjøring:

```
Sporsmaal: hvilket studium?
hvilket studium?informatikk
Du svarte: informatikk
```

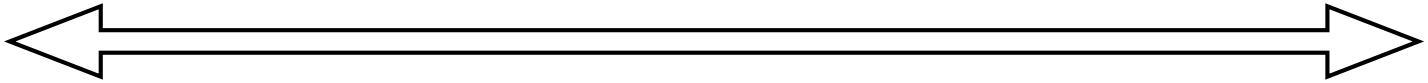
Nøtt: hva skjer her?

```
Sporsmaal: hvilket studium?
hvilket studium?informatikk
Du svarte: informatikk
```

```
svar = input( input("Sporsmaal: ") )
```


skriver ut "Sporsmaal: "
evaluerer til "hvilket studium?"
som sendes til den ytre *input*

skriver ut "hvilket studium?"
evaluerer til "informatikk"
som tilordnes variabelen *svar*

```
print("Du svarte: " + svar)
```

skriver ut "Du svarte: informatikk"

Nøtt: hva skjer her?

```
Sporsmaal: hvilket studium?
hvilket studium?informatikk
Du svarte: informatikk
```

```
svar = input( input("Sporsmaal: ") )
```

skriver ut "Sporsmaal: "
evaluerer til "hvilket studium?"
som sendes til den ytre *input*

skriver ut "hvilket studium?"
evaluerer til "informatikk"
som tilordnes variabelen *svar*

```
print("Du svarte: " + svar)
```

skriver ut "Du svarte: informatikk"

Prinsippene for evaluering av en programsetning

- Man begynner alltid innerst og beveger seg utover
  - 18 + ((3+2) * 3)
  - int(input())
- Visse operasjoner utføres før andre
  - 3 + 2 * 3
- I en tilordning bestemmer man høyresiden først
  - alder = alder + 3

Plan for dagen

- Hvordan én enkelt linje utføres:
  - Datatyper
  - Evaluering av uttrykk og funksjoner
- Hvordan et helt program utføres:
  - **Kodeflyt fra linje til linje**
  - Prosedyrer
- Sjekke antagelser og tolke feilmeldinger

Hvordan et program flyter fra linje til linje

- Dette er temmelig enkelt for det vi har lært frem til nå (endrer seg om et kvarter..)
- Hovedregel:
  - Gjør ferdig en linje, deretter gå til linjen nedenfor

Kodeflyt ved beslutninger (**if**)

- if *boolsk uttrykk*:
  kodeblokk1
  etterfølgende
- Siden et boolsk uttrykk kun kan evaluere til to mulige verdier:
  - Om uttrykket har verdien **True** gå til *kodeblokk1*
  - Om uttrykket har verdien **False** gå til *etterfølgende*

Kodeflyt ved beslutninger (**if-else**)

- if *boolsk uttrykk*:
  kodeblokk1
  else:
  kodeblokk2
  etterfølgende
- Siden et boolsk uttrykk kun kan evaluere til to mulige verdier:
  - Om uttrykket har verdien **True** gå til kodeblokk1
  - Om uttrykket har verdien **False** gå til kodeblokk2

Kodeflyt ved beslutninger (**elif**)

- if *boolsk uttrykk1*:
  kodeblokk1
  elif *boolsk uttrykk2*:
  kodeblokk2
  etterfølgende

- Om boolsk uttrykk1 har verdien **True** gå til kodeblokk1
- Om boolsk uttrykk1 har verdien **False** gå til elif
  - Om boolsk uttrykk2 har verdien **True** gå til kodeblokk2
  - Om boolsk uttrykk2 har verdien **False** gå til etterfølgende

En liten test på problemløsning

Skriv (med blyant og papir) en kode som finner den minste av to verdier:

```
tall1 = int(input("Skriv tall 1: "))
tall2 = int(input("Skriv tall 2: "))

#skriv kode her som tilordner den minste
#av verdiene tall1 og tall2 til variabelen minst

print(minst)
```

{Mulig løsning: minst.py}

Etterlign kjøring, med blyant og papir

- Gjør manuelt det samme som datamaskinen ville gjort, linje for linje
  - Kan gjøres i hodet, men enklere på papir (print ut koden og bruk blyant)
  - Vær presis - her er hver detalj viktig

Følge et program, linje for linje


```
lengde=7
bredde=4


if lengde==bredde:
  omkrets = 4*lengde
 else:
  omkrets = (2*lengde) + (2*bredde)

print("Omkrets: " + str(omkrets))
```

Følge et program, linje for linje

```
lengde=7
bredde=4


if  7   ==bredde:
  omkrets = 4*lengde
 else:
  omkrets = (2*lengde) + (2*bredde)

print("Omkrets: " + str(omkrets))
```

Følge et program, linje for linje

```
lengde=7
bredde=4


if  7   ==   4 :
 omkrets = 4*lengde
 else:
  omkrets = (2*lengde) + (2*bredde)

print("Omkrets: " + str(omkrets))
```

Følge et program, linje for linje

```
lengde=7
bredde=4


if  7   ==   4 :
 omkrets = 4*lengde
 else:
  omkrets = (2* 7   ) + (2*bredde)

print("Omkrets: " + str(omkrets))
```

Følge et program, linje for linje

```
lengde=7
bredde=4


if  7   ==   4 :
 omkrets = 4*lengde
 else:
  omkrets = (   14  ) + (2*bredde)

print("Omkrets: " + str(omkrets))
```

Følge et program, linje for linje

```
lengde=7
bredde=4


if  7   ==   4 :
 omkrets = 4*lengde
 else:
  omkrets = (   14  ) + (2*   4  )

print("Omkrets: " + str(omkrets))
```

Følge et program, linje for linje

```
lengde=7
bredde=4


if  7   ==   4 :
 omkrets = 4*lengde
 else:
  omkrets = (   14  ) + (     8  )

print("Omkrets: " + str(omkrets))
```

Følge et program, linje for linje

```
lengde=7
bredde=4


if  7   ==   4 :
 omkrets = 4*lengde
 else:
  omkrets = (        22          )

print("Omkrets: " + str(omkrets))
```


Følge et program, linje for linje

```
lengde=7
bredde=4


if  7   ==   4 :
 omkrets = 4*lengde
 else:
  omkrets = (        22          )

print("Omkrets: " + str(  22   ))
```

Følge et program, linje for linje

```
lengde=7
bredde=4


if  7   ==   4 :
 omkrets = 4*lengde
 else:
  omkrets = (        22          )

print("Omkrets: " +   "22"      )
```

Et litt mer vrient problem

- Spør brukeren om alder *(bruk input)*:
  - Dersom mindre enn 6: skriv ut "Lek i skogen"
  - Dersom mindre enn 3: skriv ut "Lek i lekegrinda"
  - (ikke skriv ut noe ellers)
  - Skal uansett skrive ut maksimalt én setning
- Hvordan vil du nå skrive koden?
  - Prøv selv med blyant og papir! (3 minutt)
  - Etterpå diskuter med nabo (3 minutt)

Hvorfor blir følgende løsning feil?

```
if alder<3:
  print("Lek i lekegrinda")

if alder<6:
  print("Lek i skogen")
```

Løsning med kombinert uttrykk

```
if alder<3:
  print("Lek i lekegrinda")

if alder<6 and alder>3:
  print("Lek i skogen")
```

Løsning med **else-if**

```
if alder<3:
  print("Lek i lekegrinda")
else:
  if alder<6:
    print("Lek i skogen")
```

Løsning med **elif**

```
if alder<3:
  print("Lek i lekegrinda")
elif alder<6:
  print("Lek i skogen")
```

Og hvorfor går ikke den motsatte `elif`?

```
if alder<6:
  print("Lek i skogen")
elif alder<3:
  print("Lek i lekegrinda")
```

Løsning med nøsting

```
if alder<6:
  if alder<3:
    print("Lek i lekegrinda")
  else:
    print("Lek i skogen")
```

Plan for dagen

- Hvordan én enkelt linje utføres:
  - Datatyper
  - Evaluering av uttrykk og funksjoner
- Hvordan et helt program utføres:
  - Kodeflyt fra linje til linje
  - **Prosedyrer**
- Sjekke antagelser og tolke feilmeldinger

Vi trenger mer struktur!

- Vi har frem til nå skrevet programmer linje for linje nedover i en fil
- Realistiske program er imidlertid ofte tusener eller millioner av linjer!
  - Ingen kan ha oversikt over en flat liste på mange tusen (eller millioner) av linjer
- Et første nivå av strukturering er **subrutine**: en **navngitt blokk** med kodelinjer, som kan **kalles** og **tilpasses**

Ulike versjoner av subrutiner

- Subrutiner kommer i ulike versjoner, av gradvis økende kompleksitet
- Vi vil introdusere de involverte aspektene stegvis
  - I dag: Prosedyre - **uten** parametre og returverdi
  - Om to uker: Prosedyre - med **parametre**
  - Om to uker: Funksjon - med **returverdi**
  - Litt senere i høst: **Instans**-metode (OO)

Hvordan kan en prosedyre se ut

```
def mittProsedyreNavn():
  kodelinje1
  kodelinje2
  ...
```

For å kjøre alle kodelinjene i prosedyren ("*kalle* prosedyren"):

```
mittProsedyreNavn()
```

Eksempel på prosedyre: kodeblokk

```
public class u2VoidMetodeUtenParameter1{

    print("Jeg sier dette bare en gang!")
    print("Da var jeg ferdig!")


  public static void main(String[] args) {

  }
}
```

Eksempel på prosedyre: navn

```
public class u2VoidMetodeUtenParameter1{
  def giBeskjed():
    print("Jeg sier dette bare en gang!")
    print("Da var jeg ferdig!")

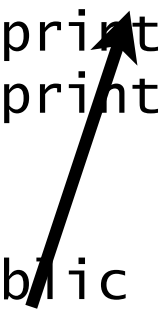

  public static void main(String[] args) {

  }
}
```

Eksempel på prosedyre: kall

```
public class u2VoidMetodeUtenParameter1{
  def giBeskjed():
    print("Jeg sier dette bare en gang!")
    print("Da var jeg ferdig!")


  public static void main(String[] args) {
  giBeskjed()
  }
}
```


Kontrollflyt og metoder

```
def giBeskjed()
    print("Jeg sier dette bare en gang!")


def kallVidere()
    print("Her kommer det")
    giBeskjed()
    print("Og en gang til")
    giBeskjed()
    print("Det var ikke mye")



print("Hei, jeg vil si deg noe")
kallVidere()
print("Fikk du det likevel med deg?")
```


Kontrollflyt og metoder

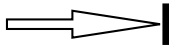
```
def giBeskjed()
    print("Jeg sier dette bare en gang!")


def kallVidere()
    print("Her kommer det")
    giBeskjed()
    print("Og en gang til")
    giBeskjed()
    print("Det var ikke mye")


print("Hei, jeg vil si deg noe")
kallVidere()
print("Fikk du det likevel med deg?")
```


Kontrollflyt og metoder

```
def giBeskjed()
    print("Jeg sier dette bare en gang!")


def kallVidere()
    print("Her kommer det")
    giBeskjed()
    print("Og en gang til")
    giBeskjed()
    print("Det var ikke mye")


print("Hei, jeg vil si deg noe")
kallVidere()
print("Fikk du det likevel med deg?")
```


Hva skrives ut her?

```
def p1():
    print("B")
    print("C")

def p2():
    p1()
    print("A")

p1()
p2()
```

Plan for dagen

- Hvordan én enkelt linje utføres:
  - Datatyper
  - Evaluering av uttrykk og funksjoner
- Hvordan et helt program utføres:
  - Kodeflyt fra linje til linje
  - Prosedyrer
- **Sjekke antagelser og tolke feilmeldinger**

Tolke feilmeldinger

(fra forrige uke:)

```
Print("hei")
```

```
guardian:kode sandve$ python3 livekode.py
Traceback (most recent call last):
  File "livekode.py", line 1, in <module>
    Print("hei")
NameError: name 'Print' is not defined
```

Hvor problemet er (linje 1)

Selve problemet

Hvilken type problem/feilmelding

Ulike sorter feil

- Syntaks-feil (syntax error/compile-time error)
  - Noe i programmet følger ikke riktig skrivemåte (syntaks) og man får feil før programmet i det hele tatt kjører
  - Typisk at man feilstaver et navn, glemmer et tegn osv..
- Kjøretids-feil (runtime error)
  - Noe skjærer seg når programmet kjøres
  - Noe får en ugyldig verdi, en fil mangler el.l.
- Logisk feil (logic error)
  - Programmet kjører uten å gi beskjed om et problem, men gir et annet resultat enn det som var intensjonen
  - Typisk at man tenker feil på hvordan noe blir presist utført

Noen vanlige feilmeldinger

- **navn = Geir**
  - *NameError: name 'Geir' is not defined*
- **print("ja"**
  - *SyntaxError: invalid syntax*
- **if 2>1:**
  print("ja")
  - *IndentationError: expected an indented block*
- **if 2>1**
  print("ja")
  - *SyntaxError: invalid syntax*
- **print(1/0)**
  - *ZeroDivisionError: integer division or modulo by zero*

Sjekke antagelser

- Gitt at man tror at variabelen tall vil ha verdien 8 etter følgende programsetninger (linjer):
  - tall = 4
  - tall = tall * 2
- Man kan skrive ut verdien og sjekke at det som kommer på skjermen er 8:
  - print(tall)
  - Kan fort bli rotete om man vil skrive ut og sjekke mange slike verdier i et lengre program..

Sjekke antagelser

```
tall = 4+1 *2
```

```
print(tall)
```

Kommer tallet 10
på skjermen?

```
print(tall==10)
```

Kommer True
på skjermen?

```
assert tall==10
```

Stopper programmet
med en feilmelding?

Sjekke antagelser

```
tall = 4+1 *2
assert tall==10, tall
```

Dersom stopp: verdien av tall blir med i feilmeldingen..

```
guardian:kode sandve$ python3 livekode.py
Traceback (most recent call last):
  File "livekode.py", line 2, in <module>
    assert tall==10, tall
AssertionError: 6
```

Undersøke verdien til et uttrykk *(ofte en variabel)*

- Evaluere i tolken
  - `4+1 *2`
  - Nyttig for isolerte linjer, men upraktisk for større program
- Skrive ut fra et program
  - `print 4+1 *2`
    `print 4+1 *2 ==6`
  - Lett å legge inn, men ser ikke fra hvor i koden det kommer fra og kan bli rotete med mange utskrifter
- Sjekke antagelser
  - assert `4+1 *2 == 12`
  - Lett å legge inn, forstyrrer ikke så lenge de stemmer (er *True*)

Om koding og kjøring

- En dårlig idé:
  - Prøve seg frem ved å flikke på kode til den plutselig virker
- Noen veldig gode idéer:
  - Undre seg over verdien til ulike uttrykk og sjekke hva de er
  - Ha en klar formening om hva verdien til et uttrykk vil være, men likevel legge inn en sjekk (assert) for å forsikre seg
- Vi må vite hva vi driver med..
  - Vill gjetting er en dårlig substitutt for læring, målrettet utprøving er finsliping av forståelse

Konklusjon

- *Programsetninger* består av *uttrykk* som evaluerer til *verdier* ifølge helt presise regler
- En verdi er alltid av en bestemt *datatype*, f.eks. heltall, flyttall, tekst eller boolsk verdi
- *Kodeflyt* er presist definert etter stort sett enkle regler (for påfølgende linjer, beslutninger, *prosedyrer* osv)